



OPRACOWANIE PRAWNE

dot. skierowania medyków do pracy do zwalczania epidemii

Możliwość skierowania do pracy przy zwalczaniu epidemii już obecnie przewidują przepisy ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 5 grudnia 2008 r. */dalej ustawa o zapobieganiu zakażeń/*, zmieniona ustawą z dnia 28 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, która jest w trakcie prac w Senacie.

skierowanie – decyzja wojewody

Decyzję o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii co do zasady wydaje wojewoda, tzn. w przypadku skierowania do pracy na terenie województwa, w którym osoba skierowana posiada miejsce pobytu lub jest zatrudniona.

Wyjątkowo decyzję taką będzie wydawał minister zdrowia, tzn. w przypadku skierowania do pracy na obszarze innego województwa niż miejsce pobytu lub zatrudnienia osoby kierowanej do pracy.

W decyzji o skierowaniu powinno zostać określone przede wszystkim:

1. czas przez jaki osoba skierowana ma obowiązek pracy – nie dłuższy niż 3 miesiące;
2. wskazanie podmiotu leczniczego lub innej jednostki organizacyjnej do której dana osoba jest kierowana;

Decyzja o skierowaniu niestety nie wymaga choćby lakonicznego uzasadnienia – lekarz lub inny pracownik ochrony zdrowia nie będzie wiedział dlaczego jest skierowany do tej, a nie do innej placówki, jak również nie dowie się dlaczego na taki a nie inny okres;

Decyzja taka może być przekazywana w każdy możliwy sposób zapewniający dotarcie decyzji do adresata, w tym ustnie. Nie można zatem wykluczyć, że osoba może zostać powiadomiona o skierowaniu do pracy przy pomocy poczty elektronicznej, faksu, a nawet w rozmowie telefonicznej. Powstaje jednak od razu pytanie - w przypadku rozmowy telefonicznej - skąd osoba skierowana ma mieć pewność, że decyzja została wydana i przekazana jej przez przedstawiciela wojewody, czy ministra zdrowia.

Dopiero w dalszym przepisie przewidziano, że gdy decyzja jest przekazana w sposób inny niż na piśmie, jest jednak doręczana na piśmie, ale dopiero po ustaniu przyczyn uniemożliwiających jej doręczenie w ten sposób.

skierowanie – kto podlega

1. **pracownik podmiotu leczniczego** - brak bliższego określenia, kto w tej kategorii się zawiera */poza osobami wykonującymi zawód medyczny/*, zatem przyjąć trzeba, że będą to m.in. pracownicy działalności podstawowej */w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy o sposobie ustalania najniższego*

wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych z dnia 28 czerwca 2019 r./ zatrudnieni w ramach stosunku pracy w podmiocie leczniczym, którzy wykonują pracę pozostającą w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, m.in. kierownik zespołu techników elektroradiologii, asystent farmacji, kierownik apteki szpitalnej i jego zastępca, specjalista do spraw epidemiologii, fizyk medyczny, diagnosta laboratoryjny, czy dietetyk;

2. **osoba wykonująca zawód medyczny** /w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej/ - w tym lekarz, lekarz dentysta, ratownik medyczny, pielęgniarka, położona, fizjoterapeuta;

3. **osoby, z którymi podpisano umowy na wykonywanie świadczeń zdrowotnych;**

4. **inne osoby**, jeżeli ich skierowanie jest uzasadnione aktualnymi potrzebami podmiotów kierujących zwalczaniem epidemii. Do tej grupy można zaliczyć wszystkie inne niż powyższe grupy osób, zapewne także spoza podmiotów leczniczych. Zauważyć trzeba, że tylko w tej ostatniej grupie wskazano na to, że mogą zostać skierowane w uzasadnionych przypadkach.

Po zmianach w ww. ustawie z dnia 28 marca 2020r. wskazano, że w czasie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii **skierowaniu podlegać będzie także:**

lekarz stażysta – w podmiocie, w którym odbywa staż lub w innym podmiocie. Praca zlecona lekarzowi stażystcie musi być dostosowana do jego poziomu wiedzy i umiejętności, zaś sam lekarz stażysta podlega nadzorowi i kierownictwu lekarza specjalisty wyznaczonego przez kierownika jednostki, do której został skierowany lekarz stażysta.

Nadto pracodawca może skierować lekarza stażystę do realizacji innych zadań niż wynikające z umowy o pracę w zakresie realizacji stażu podyplomowego.

lekarz w trakcie specjalizacji –w podmiocie, w którym odbywa szkolenie specjalizacyjne lub w innym podmiocie. Lekarz w trakcie specjalizacji podlega nadzorowi lekarza specjalisty wyznaczonego przez kierownika jednostki, do której został skierowany lekarz stażysta, zaś lekarz specjalista nadzorujący nabywa odpowiednie uprawnienia kierownika specjalizacji.

Nadto pracodawca może skierować lekarza w trakcie szkolenia specjalizacyjnego do realizacji innych zadań niż wynikające z umowy o w zakresie realizacji szkolenia specjalizacyjnego, chyba że wojewoda wcześniej wyda powyższą decyzję.

kto nie podlega skierowaniu

Skierowaniu do pracy niosącej ryzyko zakażenia przy zwalczaniu epidemii nie będą podlegać:

1. osoby, które nie ukończyły 18 lat;
2. osoby, które ukończyły 60 lat;
3. kobiety w ciąży;
4. osoby samotnie wychowujące dziecko w wieku do 18 lat /nowa treść art. 47 ust. 3 ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń/;
5. osoby wychowujące dziecko w wieku do 14 lat - w przypadku gdy dziecko w wieku powyżej 14 lat jest wychowywane przez 2 osoby /którym przysługuje władza rodzicielska/ do pracy przy zwalczaniu

epidemii może zostać skierowana wyłącznie jedna z nich /*nowa treść art. 47 ust. 3 i 3a ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń*/;

6. osoby wychowujące dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego /*nowa treść art. 47 ust. 3 ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń*/;

7. osoby, u których orzeczono częściową lub całkowitą niezdolność do pracy;

8. inwalidzi i osoby z orzeczonymi chorobami przewlekłymi;

9. osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe (*w tym m.in. Prezydent RP, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezesa Rady Ministrów, minister, Prezes IPN, Prezes UODO*)

10. posłowie i senatorowie RP

Warto mieć już zawnazs przygotowaną dokumentację wskazującą na powyższe okoliczności wyłączające spod skierowania. Wprawdzie przepisy tego wprost nie przewidują, warto jednak - niezależnie od wniesienia odwołania (*o czym poniżej*) - wskazać równocześnie wydającemu decyzję wojewodzie, że nie jesteśmy osobą wychowującą dziecko do lat 18 samotnie (*przesłać skan aktu urodzenia dziecka + własne oświadczenie, ewentualnie orzeczenie sądowe dot. opieki nad dzieckiem – jeżeli takim dysponujemy*) bądź też przesłać skan orzeczenia o niepełnosprawności.

odwołanie od decyzji o skierowaniu

Od ww. decyzji wojewody o skierowaniu do pracy przysługuje odwołanie do ministra zdrowia. Od razu zaznaczono, że wniesienie środka odwoławczego nie wstrzymuje wykonania decyzji /*nowy art. 48a ust. 4 ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń*/ - oznacza to obowiązek podporządkowania się decyzji do czasu rozpatrzenia odwołania.

Brak wskazania w ustawie w jakim terminie należy złożyć odwołanie od decyzji o skierowaniu do pracy do przy zwalczaniu epidemii, jak również w jakim czasie minister zdrowia będzie musiał takie odwołanie rozpatrzyć. Przyjąć zatem trzeba przepisy ogólne dot. odwołania wynikające z przepisów ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (k.p.a.). Odwołanie kierować należy do Ministra Zdrowia, ale faktycznie przesyła się (*lub składa w inny sposób*) do wojewody, w terminie 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji stronie (*art. 129 § 1 i 2 k.p.a.*).

Zgodnie z treścią art. 35 § 1 k.p.a. wojewoda jako organ administracji publicznej ma obowiązek załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki, zaś w związku z tym, że jest to sprawa odwoławcza, jej załatwienie powinno nastąpić w ciągu 1 miesiąca od dnia otrzymania odwołania (*art. 35 § 3 k.p.a.*).

Odwołanie wprawdzie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia i wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji, jednak warto przytoczyć okoliczności, z których wynika, dlaczego zdaniem skarżącej osoby powinna taka decyzja być uchylona (*art. 128 k.p.a.*). Korzystniej będzie jednak powołać się na jedną z powyższych podstaw wyłączenia spod obowiązku pracy na zasadzie skierowania i dołączyć odpowiedni dokument potwierdzający (*o ile to możliwe*).

Wojewoda może na skutek odwołania wydać nową decyzję, tzn. uchylić poprzednią o skierowaniu do zwalczania epidemii (*art. 132 § 1 k.p.a.*) albo w terminie 7 dni przekazać ją do ministerstwa zdrowia (*art. 133 § 1 k.p.a.*).

kary pieniężne / grzywna

Niewykonanie decyzji o skierowaniu do walki z epidemią będzie oznaczać karę pieniężną w wysokości od 5 000 zł do 30 000 zł /nowy art. 48a ust. 2 ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń/.

Kary pieniężne będą wydawane w drodze decyzji wojewody /lub ministra zdrowia w przypadku decyzji o skierowaniu na teren innego województwa/ – decyzje te będą doręczane niezwłocznie.

Co istotne, decyzja w sprawie kary pieniężnej podlega natychmiastowemu wykonaniu z dniem jej doręczenia. W nowym brzmieniu ustawy wskazuje się, że do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy dot. zobowiązań podatkowych (*Dział III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa*).

Cały czas w mocy pozostawiono art. 53 ww. ustawy o zapobieganiu zakażeń, zgodnie z którym kto nie wykonuje decyzji o skierowaniu do pracy przy zapobieganiu oraz zwalczaniu epidemii, wydanej na podstawie art. 47 ww. ustawy, podlega karze grzywny. W tym przypadku będzie oznaczało to odpowiedzialność jak za wykroczenie, tzn. na podstawie wniosku o ukaranie przed sądem powszechnym. Maksymalna wysokość grzywny to kwota 5 000 zł.

wynagrodzenie

Osobie skierowanej do pracy przy zwalczaniu epidemii przysługuje wynagrodzenie zasadnicze nie niższe niż 150% przeciętnego wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego na danym stanowisku pracy w zakładzie wskazanym w ww. decyzji (*lub w innym podobnym zakładzie, jeżeli w zakładzie wskazanym nie ma takiego stanowiska*).

Wynagrodzenie osoby skierowanej nie może być niższe niż wynagrodzenie, które osoba ta otrzymała w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym wydana została decyzja o skierowaniu jej do pracy przy zwalczaniu epidemii, tzn. jeżeli skierowanie będzie w miesiącu kwietniu 2020r., to pod uwagę będzie brane wynagrodzenie z miesiąca marca 2020r.

zwrot kosztów

Osoba wykonująca pracę na podstawie ww. skierowania ma prawo do zwrotu różnorodnych kosztów /na zasadach określonych w przepisach o ustalaniu oraz wysokości należności przysługującej pracownikom państwowych jednostek z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju/, tzn. prawo do zwrotu kosztów przejazdu, zwrotu kosztów zakwaterowania ryczałt oraz zwrotu kosztów wyżywienia.

Zwrot kosztów z tytułu zakwaterowania lub wyżywienia nie przysługuje w przypadku zapewnienia w miejscu wykonywania pracy bezpłatnego zakwaterowania lub wyżywienia

opracowanie na dzień 30 marca 2020r.

Karol Kolankiewicz

adwokat, Prezes Zarządu ISPOZ



Karol Kolankiewicz jest adwokatem - członkiem Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku; współzałożyciel Instytutu; od 2008 roku nieprzerwanie świadczy pomoc prawną dla Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku; świadczy także usługi doradztwa prawnego dla podmiotów leczniczych; specjalizuje się w sprawach związanych z prawem medycznym i ochroną danych osobowych, jak również w sprawach karnych, odszkodowawczych oraz związanych z ochroną dóbr osobistych; prowadzi szkolenia z zakresu prawa medycznego, karnego oraz z zakresu ochrony danych medycznych; autor licznych publikacji z zakresu prawa medycznego m.in. dla Pomorskiego Magazynu Lekarskiego, Wydawnictwa Wolters Kluwer Polska, czy Wydawnictwa Wiedza i Praktyka.